

ІНФОРМАЦІЙНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ЕТНОКУЛЬТУРИ

Однією з головних характеристик сучасного суспільства є бурхливий розвиток інформаційних комунікаційних технологій, їх активне впровадження у наукову та духовно-культурну сферу життя суспільства. В умовах сьогодення інформація носить тотальний характер, вона кардинально впливає як на саму людину, так і на оточуючу реальність. Подібна ситуація породжує нові економічні, політичні та культурні норми, а разом з тим і стиль мислення та світосприйняття.

Сучасні дослідження проблеми "реальності" та її різноманітних форм прояву пов'язані з інформаційною проблематикою. У філософських дослідженнях актуалізується проблема визначення та аналізу різних типів реальності: об'єктивної, суб'єктивної, сукупної, фізичної, соціальної, правової, інформаційної та ін. Проблема інформаційної реальності все активніше проявляє себе в аспекті її конкуренції як створеної віртуальної реальності з реальністю існуючого світу. Подібна тенденція останніх десятиліть призвела людство до масштабного захоплення техногенним мистецтвом, до масового "паломництва" у віртуальні світи, перенесення "штучних" цінностей, які виникають у цих світах, у реальність. Все це змінило характер соціальних відносин і створило нові психологічні та соціальні проблеми. Посилення ролі інформації та знань, що реалізуються через комп'ютерні технології, безпосередньо впливає на соціокультурні процеси, адаптацію етнокультур до нових умов. Відтак, можна говорити про необхідність та актуальність проблеми інформаційної реальності як середовища формування сучасної етнокультури.

На початку XXI століття інформаційна реальність постає уже як складна багаторівнева система. Нині, як зазначає Е. П. Семенюк, "сукупність потоків, систем та мереж соціальної інформації найрізноманітніших видів стала настільки вагомою, що вона без сумніву являє собою особливий вид реальності. Це інформаційна сфера суспільства та неперервний обмін інформацією" [1, 193]. Найчастіше під інформаційною реальністю розуміють: науки, що вивчають інформацію (кібернетика, семіотика, синергетика); галузі, що використовують інформацію (телебачення, медицина, освіта); засоби виробництва, передачі та зберігання інформації.

Особливості сучасної інформаційної реальності можуть стати потужним позитивним фактором впливу на менталітет людей, етносів, цивілізацій, на мотивацію їх дій та поведінки. Аналізуючи цей процес О. Ю. Хоц виявив, що саме ця обставина "диктує необхідність комплексного філософського аналізу взаємодії двох фундаментальних основ сучасного соціокультурного процесу – інформаційної революції та етнокультурного відродження" [2, 10]. Етноси, включені до глобальної комунікаційно-інформаційної мережі, продовжують жити у звичному для людської свідомості вимірі і співвідносять свої інтереси з локальною системою соціальних зв'язків. Це один із засобів підтримання власної ідентичності в умовах швидкоплинної дійсності. Зовнішнє середовище, в яке занурені етнокультури, пронизує міжкультурні діалоги. На новому рівні діалог має інтегральний характер та включається до єдиної інформаційної системи. Культура, на думку Л.В. Скворцова, розчиняється у цьому інформаційному просторі [3, 35]. Відтак, революція у сфері інформаційних та комунікаційних засобів призводить до виникнення нових можливостей для здійснення контакту різних культур.

Кожна етнокультура має здатність адаптуватися до умов нової інформаційної реальності та технологій. Наповнюючи інформаційне поле, здійснюючи міжкультурні комунікації представники етнокультур спроможні створювати позитивні образи засобами віртуальної "метамови" спілкування. Сучасні інформаційні технології можуть стати одним з інструментів становлення гармонічного полікультурного, інтегрального інформаційного суспільства. За допомогою загальнолюдських цінностей та взаємодії етнокультур можливе формування гуманістичного менталітету, створюючи додаткові умови переходу від такого принципу між цивілізаційної взаємодії як "зіткнення" до нового глобального діалогу.

Література:

1. Семенюк Э. П. Информатика: достижения, перспективы, возможности. / Э. П. Семенюк. – М. : Наука, 1988. – 240 с.
2. Хоц А. Ю. Информационная революция и этнические аспекты культуры современного общества : автореф. дисс. канд. философ. наук : спец. 09.00.13 "философская антропология" / А. Ю. Хоц. – Ставрополь, 2001. – 26 с.
3. Скворцов Л. В. Информационная культура и цельное знание / Л. В. Скворцов. – М.: ИНИОН РАН, 2001. – 288 с.